

Полякова Д. В.
студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Однією із ключових проблем українського суспільства є корупційність посадових осіб. Задля вирішення цієї проблеми в Україні постійно здійснюється реформування усіх державних органів, правоохоронної та судової системи. Разом з тим, всі старання зводяться нанівець без активної діяльності органу, який має на меті запобігати, виявляти, припиняти, розкривати і розслідувати злочини, які вчиняються посадовими особами для притягнення винних до відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси. Задля вирішення вказаної проблеми Постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 року № 127 було утворено Державне бюро розслідувань (далі — ДБР) (Про утворення Державного бюро розслідувань: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 року № 127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2016-%D0%BF>). Однак, не дивлячись на те, що орган було створено три роки тому, він досі не працює в повну силу, оскільки продовжуються відбуватись конкурсні відбори на зайняття багатьох вакантних посад й не достатньо сформованою є його матеріально-технічна база (Офіційний сайт Державного бюро розслідування. URL: <https://dbr.gov.ua/>). З огляду на це актуальним є дослідження зарубіжного досвіду матеріально-технічного та кадрового забезпечення подібних до ДБР органів та виявлення перспектив його імплементації в Україні.

Перш за все, варто вказати, що попри новизну діяльності в Україні ДБР, схожі органи протягом тривалого часу вдало функціонують в багатьох державах. Однак, найбільш відомим та успішним є Федеральне бюро розслідувань (далі — ФБР) у США. Саме його досвід матеріально-технічного та кадрового забезпечення, на мою думку, слід детально розглянути.

Як зазначав А. В. Биков: «ФБР є федеральною поліцейською структурою, відповідальною за забезпечення внутрішньої безпеки у країні — ФБР виконує роль загальнонаціонального координаційного центру у боротьбі із злочинністю у США. Відмінною рисою ФБР є поєднання функцій контррозвідки, політичної поліції та кримінального розшуку» (Биков А. В. Конституційно-правовые особенности организации и функционирования полицейских органов США,

имеющих право на проведение оперативно-розыскных мероприятий // А. В. Быков, Т. В. Кикоть-Глуходедова // Вестник Московского университета МВД России. — 2013. — № 8. — С. 95–96).

Основою для діяльності таких органів як ДБР та ФБР є кваліфіковані кадри. Для їхнього забезпечення на базі морської піхоти у Квантіко, штат Вірджинія активно функціонує Академія ФБР, яка є провідним світовим центром навчання та дослідження правоохоронних органів, а також адвокатом кращих практик правоохоронних органів у всьому світі, здійснюється підрозділом підготовки бюро.

Академія пропонує безліч навчальних програм, зокрема нові стажисти агента вивчають техніку розслідування, навички вогнепальної зброї та оборонну тактику. Крім того, на базі Академії проходять програму «Навички виживання», яка надає новим агентам та працівникам правоохоронних органів навички та навички, необхідні для виявлення та вирішення критичних ситуацій у середовищі з високим ризиком (Офіційний сайт Федерального бюро розслідування. URL: <https://www.fbi.gov/>).

Академія також розміщує бібліотеку ФБР, яка підтримує повну та сучасну інформацію правоохоронних органів з усього світу та пропонує різноманітні аудіовізуальні матеріали, юридичні публікації, урядові документи, періодичні видання та інтернет-ресурси. Всі витрати на навчання агентів ФБР покривають за рахунок фінансування Конгресу.

Окрему увагу, на мою думку, слід приділити матеріально-технічній базі ФБР. Так, в структуру цього органу входять, зокрема, й відділ операційних технологій та лабораторія. Перший з них розробляє та розробляє технологічні рішення, які дозволяють розширити правоохоронні операції ФБР. Відділ операційних технологій укомплектований широким спектром висококваліфікованих та багатопрофільних агентів, інженерів, електронних техніків, експертів з судової експертизи та аналітиків, які підтримують найважливіші розслідування та операції з використанням сучасного електронного спостереження, цифрової експертизи, технічного нагляду, тактичних операцій та комунікаційні можливості (Офіційний сайт Федерального бюро розслідування. URL: <https://www.fbi.gov/>).

Лабораторія ФБР, що існує з 1932 року є сьогодні однією з найбільших і найповніших лабораторій злочинності у світі: наукові експерти лабораторії та спеціальні агенти подорожують по світу за призначенням, використовуючи науку і технології для захисту нації і підтримки правоохоронної, розвідувальної, військової та судової науки партнерів. В цілому лабораторія надає допомогу ФБР і федеральним, державним і місцевим правоохоронним органам шляхом проведення експертиз щодо доказів, зібраних під час розслідування. Це здійсню-

ється за допомогою письмових звітів, які містять результати експертизи і технічної інформації, що стосується доказів, і надають свідчення експертів стосовно інформації та думок, що містяться у звітах, коли це необхідно (Офіційний сайт Федерального бюро розслідування. URL: <https://www.fbi.gov/>).

Також, ефективність в роботі ФБР, на мою думку, в значній мірі залежить від її розгалуженої системи. Так, вказаний орган має окрім десяти управлінь та чотирьох служб, має 56 відділень на місцях у великих містах США та більше 400 агентств-резидентів у маленьких містах по всій країні. Крім того, ФБР має представництва у більше ніж 50 країнах світу (Кісліцина І. О. Державне бюро розслідувань у Україні — аналог Федерального бюро розслідувань у США чи нова інституція?/І. О. Кісліцина //Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови: матер. Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Одеса, 16 червня 2018 р.)/ред кол.: Г. О. Ульянова (голова ред.), В. М. Дрьомін, Є. Л. Стрельцов [та ін.]; НУ «ОЮА». — Одеса: Юридична література, 2018. — С. 50–52). Натомість нині в Україні, станом на травень 2019 року, окрім центрального офісу в м. Києві, визначено сім територіальних управлінь, які поширюють свій вплив на відповідні області (Офіційний сайт Державного бюро розслідування. URL: <https://dbr.gov.ua/>). На мою думку, з огляду на загальний кримінальний стан в Україні і важливу мету діяльності ДБР — цього не достатньо: задля забезпечення ефективної боротьби із злочинами у владних структурах територіальні управління ДБР мають бути як мінімум в кожному обласному центрі, а як максимум — у кожному районному центрі. Лише шляхом заповнення кожного куточку нашої держави слідчими ДБР, можливо не лише виявляти та розкривати такі злочини, а й попереджувати їх, що є набагато важливішим.

Таким чином, проаналізувавши всі вищезазначені положення, на мою думку, слід зазначити, що ефективна діяльність органу, який бореться із злочинами посадових осіб потребує якісного матеріально-технічного та кадрового забезпечення, тому, на мою думку, при ДБР важливо створити власні відділи, що займатимуться підготовкою, підвищенням кваліфікації працівників органу, та дослідженням доказів, а також розширити його структуру.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Деменчук Марина Олександрівна*.